

Спеціалізованій вченій раді Д 61.051.07
Державного вищого навчального закладу
«Ужгородський національний університет»

ВІДГУК

**офіційного опонента – доктора юридичних наук, професора,
заслуженого працівника освіти України**

Шаповала Романа Володимировича

на дисертацію

Войцешука Вадима Валерійовича на тему

**«Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу:
порівняльний адміністративно-правовий аналіз законодавства**

Литовської Республіки та України»,

**подану на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук
за спеціальністю 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове
право; інформаційне право**

Актуальність теми дослідження. Інститут адвокатури має важливе значення для забезпечення реалізації громадянами права на правову допомогу. На сучасному етапі розвитку, відбувається процес реформування інституту адвокатури, що обумовлено низкою системних проблем. Варто наголосити, що збройна агресія проти України також впливає на процес функціонування адвокатури та системи органів адвокатського самоврядування. Для підвищення інституту адвокатури слід довгострокові та комплексні рішення влади, які дадуть змогу підвищити довіру до адвокатури, а також забезпечити її незалежність. Перегляду також підлягають гарантії адвокатської діяльності, які на сьогодні залишаються малоефективними. Окремо слід зазначити про необхідність інтеграції українських адвокатів на європейський простір, що зумовлено міграцією населення держави, пов'язаною зі збройним конфліктом. Важливим напрямом, з урахуванням

усього вищевказаного, є вивчення позитивного досвіду країн ЄС, а також подальша його імплементації в Україні. З огляду на це, тема рецензованого дослідження вбачається доволі актуальною.

З урахуванням вивчення дисертації та публікацій автора можна стверджувати, що дисертаційне дослідження В. В. Войцешука являє собою нове за концептуальним підходом та шляхами його реалізації науковим дослідженням, в якому, спираючись на результати критичного аналізу існуючих наукових напрацювань, чинного законодавства, міжнародного досвіду з позицій наук адміністративного та конституційного права теоретично обґрунтовано концептуальні положення, які стосуються вирішення проблеми реформування адвокатури та системи органів адвокатського самоврядування, що обумовило актуальність теми дисертації, її наукове значення для розвитку правової науки.

Мета і задачі дисертаційного дослідження сформульовані досить коректно, а цілісність дослідження забезпечується належним структуруванням матеріалу дисертації, яке є досить логічним і таким, що відповідає меті та задачам дисертаційного дослідження.

Належний рівень достовірності та обґрунтованості результатів дисертаційного дослідження В. В. Войцешука забезпечується використанням всього спектру наукових підходів та методів пізнання складних юридичних явищ, зокрема таких, як діалектичний підхід, формально-юридичний, історико-правовий, порівняльно-правовий, системно-структурний, функціональний та інші методи пізнання.

Нормативною основою дослідження є Конституція України від 28 червня 1996 року № 254к/96-ВР, Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05 липня 2012 року № 5076-VI, Національна стратегія у сфері прав людини, затверджена Указом Президента України від 24 березня 2021 року № 119/2021, інші закони, підзаконні нормативно-правові акти України, норми міжнародного права та законодавство про адвокатську діяльність та систему адвокатури Литовської Республіки.

Інформаційною та емпіричною основою дослідження є політико-правова публіцистика, статистичні та аналітичні матеріали, довідкові видання.

У результаті проведеного дослідження наведено теоретичне узагальнення й нове вирішення наукової задачі, що полягає у науковому узагальненні теоретичних підходів та практичних проблем, пов'язаних із адміністративно-правовими аспектами забезпечення інституту адвокатури, а також розроблені ряду пропозицій щодо внесення змін та доповнень до чинного законодавства, спрямованих на удосконалення системи органів адвокатського самоврядування в Україні.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків та рекомендацій, сформульованих у дисертації, їх достовірність і новизна.

Результатам дисертаційного дослідження В. В. Войцешука притаманний належний рівень наукової новизни, при цьому дисертантом певні положення сформульовані вперше, а низка вже відомих отримала свій подальший розвиток та удосконалення.

Оцінюючи формальні якості дисертації, можна стверджувати, що вона виконана в основному з дотриманням наукового стилю, авторські позиції викладені досить чітко і переважно належним чином аргументовані. Результати дисертаційного дослідження належним чином висвітлені у достатній кількості наукових статей, а також пройшли апробацію на різноманітних наукових конференціях та інших заходах. Більшість наукових положень, рекомендації та висновків представленої дисертації є належним чином обґрунтованими та достовірними, оскільки обумовлені використанням результатів практичної діяльності суб'єктів, які забезпечують управління адвокатурою в Україні.

Наукова новизна і практична цінність одержаних результатів полягає в тому, що проведене дослідження є одним із перших системних досліджень, в якому здійснено порівняльний адміністративно-правовий аналіз інституту адвокатури в Україні та Литовській Республіці. В результаті роботи обґрунтовано та запропоновано окремі положення, які складають новизну

дослідження, зокрема:

– здійснено комплексний порівняльно-правовий аналіз законодавства і практики розбудови інституту адвокатури в Литовській Республіці та України з деталізацією особливостей системи адвокатського самоврядування та подальшою систематизацією напрямів імплементації позитивного досвіду;

– запропоновано концепцію подвійного правового статусу адвоката, яка поєднує конституційний (формується з метою забезпечення національних інтересів у сфері прав людини) та внутрішньо-організаційний (формується з метою ефективного структурного управління інститутом адвокатури) статуту;

– запропоновано комбінований механізм імплементації позитивного досвіду Литовської Республіки у сфері розбудови адвокатури в Україні, який передбачає поєднання внутрішньодержавного та міжнародного механізмів;

– запропоновано систему критеріїв оцінки ефективності процесу імплементації позитивного досвіду Литовської Республіки у сфері розбудови інституту адвокатури в Україні, яка включає кількісні а якісні критерії.

Повнота викладу основних результатів дисертації в наукових фахових виданнях. Основні теоретичні висновки та практичні рекомендації, що містяться у дисертації, викладені у дев'яти публікаціях, серед яких: чотири фахових статті, одна стаття опублікована у зарубіжному виданні, а також у чотирьох тезах доповідей на науково-практичних конференціях, що свідчить про достатнє та різностороннє впровадження результатів дослідження. Дисертаційне дослідження виконане автором самостійно з використанням останніх досягнень теорії адміністративного права. Усі сформульовані в ньому положення, висновки та пропозиції обґрунтовані на основі особистих досліджень автора.

Дискусійні положення дисертаційного дослідження. В цілому можна констатувати, що поставлені перед дисертантом задачі вирішені в повному обсязі і мета дослідження досягнута. В той самий час не можна обійти увагою і певні недоліки та дискусійні моменти притаманні дисертації, серед

яких слід виокремити такі.

1. На сторінці 32 дисертації автор зазначає, що правова допомога наділена потужною ідеологічною складовою, яка виявляється у необхідності захисту конституційних принципів справедливості та рівності сторін. Надалі ця ідеологічна складова автором не розкривається, тому необхідна додаткова аргументація.

2. В дисертації помітно бракує аналізу судової практики з проблематики дисциплінарної відповідальності адвокатів. Отже, не зрозуміло чому автор не звертається до судової практики у ході дослідження? Аналіз судової практики дозволив би аргументувати окремі напрями реформування адвокатури в Україні.

3. На сторінці 166 дослідження автор пропонує систему критеріїв оцінки ефективності імплементації позитивного досвіду. Втім автор не конкретизує, як результати оцінювання у подальшому будуть використані органами адвокатського самоврядування. Отже, ця пропозиція вимагає додаткової аргументації.

Незважаючи на наведені зауваження, ознайомлення з дисертацією В. В. Войцешука дає підстави для її позитивної оцінки, а зауваження не знижують наукової цінності дослідження, спрямовують на подальші дослідження обраного напрямку.

На підставі викладеного, слід резюмувати, що дисертація «Адвокатура як інститут реалізації права на правову допомогу: порівняльний адміністративно-правовий аналіз законодавства Литовської Республіки та України», є завершеною самостійною працею, в якій отримано ряд нових науково обґрунтованих теоретичних результатів, що в сукупності вирішують важливу наукову проблему систематизації та оновлення теоретико-правової доктрини функціонування інституту адвокатури в Україні. Вона відповідає Порядку присудження наукових ступенів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24 липня 2013 р. № 567 (зі змінами), а її автор – Войцешук Вадим Валерійович заслуговує на присудження йому

наукового ступеня кандидата юридичних наук зі спеціальності 12.00.07 – адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право.

Офіційний опонент –

доктор юридичних наук, професор,

Заслужений працівник освіти України,

завідувач кафедри адміністративного права

та адміністративної діяльності

Національного юридичного університету

імені Ярослава Мудрого

Р. В. Шаповал

Підпис	<i>Шаповал Р. В.</i>
Засвідчую	<i>Р. В. Шаповал</i>
Нач. ВК	<i>Р. В. Шаповал</i>
«	<i>серпня 2025</i>
р.	